

آشنایی با صدای مرکز تبریز

دومین رادیوی ایران

● جلال سامع سردرودی

از ایجاد شبکه استانی است و امکانات جدیدی بر آن افزوده نشده است که این امر از علل عدم پیشرفت و توسعه شبکه استانی صدای مرکز تبریز به‌شمار می‌رود.

میزان تولید برنامه‌های رادیویی

بر اساس تعهد سال ۱۳۷۹ رادیو تبریز موظف بوده است، ۳۶ ساعت برنامه «الف»، ۱۰۰۰ ساعت برنامه «ب» و ۲۰۰۰ ساعت برنامه از نوع «ج» و «د» ۸۰۶ ساعت برنامه «ه» تهیه و پخش کند، بنابراین مجموع تعهد سال ۱۳۷۹ مرکز تبریز، تهیه و پخش ۳۸۳۲ ساعت برنامه بوده است.

برای کسب اطلاعات بیشتر با آقای اکبر رضایی معاون سابق صدای مرکز تبریز مصاحبه‌ای انجام گرفته است که خلاصه آن را می‌خوانید.

○ شما توانمندی‌های مرکزی

از ۱۲۰ دقیقه تجاوز نمی‌کرد. در سال ۱۳۵۶ فرستنده‌های رادیویی موج متوسط فعلی تبریز در منطقه شمال غربی بیرون شهر توار شروع به کار کرد که قدرت آنها (۱۰۰+۱۰۰) و (۱۰+۱۰) کیلووات بود و فرستنده‌های واقع در «بی‌سیم» برچیده شدند.

● شبکه استانی صدای مرکز آذربایجان شرقی از اول فروردین سال ۱۳۷۶ شروع به کار کرد که جزو اولین شبکه‌های استانی محسوب می‌شد. تعداد برنامه‌ها در آن سال ۲۷ عنوان بود. این شبکه روزانه با ۳۷۵ ساعت تولید و ۱۶ ساعت پخش به کار خود ادامه می‌داد. در آن سال سهم شنوندگان رادیو تبریز به تعداد قابل توجهی افزایش یافت و توانست مانع گسترش و نفوذ رادیوهای کشورهای همجوار شود.

امکانات و تجهیزات فنی صدای مرکز آذربایجان شرقی همان وضعیت قبل

تاریخچه صدای مرکز آذربایجان شرقی

اولین فرستنده رادیویی آذربایجان در سال ۱۳۲۵ در شهر تبریز دایر گردید که دومین فرستنده رادیویی ایران بعد از رادیو تهران بود.

فرستنده در محلی موسوم به «بی‌سیم» روی ردیف ۲۹ متر (موج کوتاه) با قدرت ۷۵ کیلووات برنامه پخش می‌کرد.

از سال ۱۳۳۷ یک فرستنده موج کوتاه متوسط به قدرت ۵ کیلووات در کنار فرستنده اول به‌کار افتاد که در سال ۱۳۴۶ قدرت آن به ۱۰۰ کیلووات افزایش پیدا کرد این فرستنده روی فرکانس ۶۵۳ کیلوهرتز کار می‌کرد.

در سال ۱۳۵۱ فرستنده جدید ۱ کیلووات موج متوسط به نام برنامه دوم تبریز به کار افتاد. مجموع ساعات کار این فرستنده

آذربایجان شرقی را از نظر نیروهای کارآمد چگونه ارزیابی می‌کنید؟

□ مرکز آذربایجان شرقی جزو اولین مراکز رادیویی کشور است، لذا نیروی انسانی پانزدهه آن به همین دلیل بازنشسته شده‌اند و جای آنها را نیروی جدید گرفته‌اند و این تأثیر بسیاری در کیفیت برنامه‌ها و کار داشته است. انتقال تجربه ناخوددستی صورت گرفته، ولی در کل وضعیت نیروها از جهت تجربه کاری و تسلط به امور متوسط است. این مهم ضرورت تقویت بخش آموزش در سازمان را بیش از پیش می‌نماید. شایسته است برنامه‌ریزی مناسب برای انجام آموزش در خود مراکز صورت پذیرد و بنظر می‌رسد تقویت این موضوع در انجام رسالت سازمان تأثیر بسیاری داشته باشد.

○ به نظر شما صدای مرکز تبریز توانسته است رضایت خاطر عموم مردم و یا لایفل بیش از نصف مردم را جلب کند، یا توجه به این که پیش‌تر مردم خواهان بخش برنامه به زبان محلی هستند؟

□ تبریز و آذربایجان شرقی فرهنگ خاص خود را دارند و در صورت توجه و شناخت نسبت به این فرهنگ موفقیت برنامه‌ها قطعاً افزایش خواهد یافت، لذا از موافقی که تصمیم به ایجاد شبکه صدای استانی گرفته شد، این موضوع در وهله اول مورد توجه ما

بوده و تاکنون نیز سعی مایین بوده است که همیشه مدنظر باشد. موفقیت صدای شبکه استانی نسبت به قبل از ایجاد شبکه استانی مرهون همین موضوع است که با افزایش قابل توجه شنونده مواجه بودیم. در حال حاضر نیز با وجود گسترش شبکه‌های تلویزیونی محلی و سراسری و نیز وجود رسانه‌های بیگانه و رسانه‌های استخبار جهانی توانسته‌ایم شنوندگان را با همان درصد حفظ کنیم. مردم نیز طبعاً خواهان برنامه‌های جذاب هستند. در صورتی که برنامه‌های سازگار با فرهنگ آنان عرضه شده، شنوندگان جذب برنامه خواهند شد. طبق نظرسنجی‌های انجام یافته از طرف واحد تحقیقات و سنجش برنامه‌ها، در صد رضایت مردم تبریز از برنامه‌های صدای در حدود ۹۵٪ است که دلیل خوبی برای ارزیابی وضعیت برنامه‌هاست.

○ آقای رضایی، شما در وادئو تبریز با چه کمبودهایی مواجهید؟

□ آشنده‌ی بسوزان ساختمان مرکز و استهلاک تجهیزات فنی عمده‌ترین مشکل ما هستند. از حیث مکان نیز در فشار مضاعفی قرار داریم. انشاء... با اتمام طرح توسعه مرکز که اخیراً شروع به فعالیت کرده، بخش اعظم مشکل مکان برطرف شود.

بحث بودجه و تفاوت نرخ برنامه‌ها در شبکه‌های سراسری و مراکز، شدیداً وجود تبعیض را در سازمان القا می‌کند و عملاً نمی‌توان کارهای اساسی را در تفسیر مابهت برنامه‌ها انجام داد، زیرا بخش اعظم آن به مشکل بودجه مربوط است که تاکنون فعالیت‌های انجام‌یافته به نتیجه قابل قبولی نرسیده‌اند.

○ برای گسترش شبکه استانی صدای مرکز تبریز چه برنامه‌ها و طرح‌هایی در دست اقدام یا اجرا دارید؟

با وجود کمبودهایی که اخیراً در سازمان ایجاد شده عملاً قدرت تحرک از مراکز گرفته شده است. اصولاً صدای مرکز باید به فکر گسترش کمسی و کیفی برنامه‌ها باشد، در حالی که قبلاً کمسیون، منجر به کاهش تمهیدات سراسر شده است و این وضعیت ترکیب برنامه‌ها را به هم می‌زند و قطعاً اگر وضعیت به همین منوال پیش برود مساهمت برنامه‌ها لطمه اساسی خواهند خورد.

طراحی موضوعات برای یک شبکه رادیویی و انتخاب زمان مناسب بخش برای آن، جزو کارهای اساسی ما به‌شمار می‌آید که برای تحقق این وضعیت جدید در حال برنامه‌ریزی هستیم. در سال آینده نیز تغییرات کلی در موضوعات و عناوین

برنامه‌ها داریم که ان شاء الله، با هم‌پساری

عزیزان به نتیجه خواهیم رسید.

درباره صدای مرکز آذربایجان شرقی توضیحات بیشتری را آقای مجید عبدالله زاده مدیر تولید رادیو تبریز در اختیار خوانندگان محترم قرار می‌دهد. ایشان در خصوص موضوعات، طبقه‌بندی و میزان شنوندگان رادیو تبریز می‌گوید:

تولید صدای شبکه استانی مرکز آذربایجان شرقی، در حال حاضر با تولید روزانه حدود ۱۱ ساعت برنامه فعالیت می‌کند. برنامه‌های مسجری، خانواده، پیام‌روز، معارف، دنیای جوان، آشناسلام و کنده‌بیزه از مهم‌ترین برنامه‌های تولیدی این واحد است.

عمده‌ترین موضوعات برنامه‌های رادیو تبریز عبارتند از: موضوعات اجتماعی، تربیتی، معارف اسلامی، ادبی، اطلاع‌رسانی. برنامه‌های تولیدی به ترتیب میزان حجم در طبقات «ج»، «ب»، «د» و «الف» پخش می‌شود.

بر اساس آخرین نظرسنجی‌ها از سوی واحد تحقیقات و ارزیابی مرکز، برنامه‌های آشناسلام (۳۳۶)، خانواده (۳۳۶)، گل‌بوی‌بوق (۳۳۶)، سحر (۳۳۶)، دنیای جوان (۳۳۶)، کنده‌بیزه (۳۳۶)، معارف (۳۳۶)، سیدلسر و مسئولان (۳۳۶)، مسردم و مسئولان (۳۳۶)، پیام‌روز (۳۳۶)، نگاه‌ها، معطوبات (۳۳۶)، جهاد حماسه‌ای (۳۳۶) از مخاطبان را به خود اختصاص داده‌اند. بدین ترتیب برنامه‌های خانواده و آشناسلام بیشترین میزان شنونده را در میان برنامه‌های

تغییرات و اتفاقات پیش آمده در برنامه است که می‌تواند ملاک اصلی توفیق برنامه در ایجاد ارتباط با مخاطبان خود باشد.

مدیر تولید رادیو تبریز در خصوص این که برنامه‌های مرکز تبریز چند درصد به زبان محلی و فارسی پخش می‌شود و چه سهمی از ساعات برنامه‌ها به برنامه‌های زنده و مستقیم و چه سهمی به برنامه‌های تولیدی اختصاص دارد، می‌گوید:

اصولاً طبق سیاست‌های اعلام شده از سوی سازمان باید ۵۰٪ از برنامه‌های شبکه استانی صداه زبان فارسی و ۵۰٪ به زبان محلی باشد.

ولی از آنجاکه ملاحظاتی از قبیل نوع مخاطب، ساعت پخش و نوع برنامه مستقیم می‌تواند در تعیین زبان دخیل باشد تحقق ایسن امر را عملاً مشکل می‌سازد. با وجود آن، در حال حاضر حدوداً ۲۴۰٪ از تولیدات برنامه‌های زبان فارسی و ۲۶٪ به زبان محلی است و تقریباً ۳۵٪ برنامه‌های تولیدشده به صورت زنده تهیه و پخش می‌شود و حدوداً ۳۳۵٪ آنها به صورت تولیدی است.

وی افزود: واحد تولید صدای تبریز، رسمی‌گفتاری در اختیار دارد و عمده کارهای برنامه‌های را توسط نیروهای غیررسمی و حق‌الزحمه‌ای انجام می‌دهد که این نیز یکی از مشکلات اساسی ما در مورد نیروی انسانی است. البته امیدواریم با ادامه داشتن، آزمون‌های عمومی برگزار شده از سوی سازمان به‌منظور جذب نیروهای مورد نیاز مراکز، رفته رفته ایسن مشکل در مراکز و نیز مرکز تبریز برطرف شود.

مغیو تولید رادیو تبریز راجع به عدم توفیق تولیدات این مرکز در جشنواره‌ها گفت: «در زمینه توفیق بعضی از مراکز و توفیق بعضی دیگر در جشنواره‌های تولیدات مسراکز، حرف و حدیث زیادی وجود دارد که در ایسن مجال اندک نمی‌گنجد، ولی به طور کلی می‌توان گفت در به‌دست آوردن رتبه‌های جشنواره‌ای، باید وجود قابلیت‌ها و بروز آنها و موضوع داوری به عنوان سه مقله مهم بررسی شود، در حالی که در این سال‌های اخیر

رادیو تبریز دارند. البته هم‌زمان با این نظرسنجی، به تولید و پخش برنامه‌های روزانه جدیدی با عنوان «پرونده‌موزه» و «هیک عصر» اقدام شده است که طبعاً میزان شنوندگان این دو برنامه در نظرسنجی‌های بعدی معلوم خواهد شد. ایشان در مورد موفق‌ترین برنامه رادیو تبریز گفت:

«از موفق‌ترین برنامه‌های رادیو تبریز می‌توان به برنامه «دنیای جوان» و برنامه «دنیای جوان» اشاره کرد. علت توفیق برنامه دنیای جوان آن است که برتبه از محتوای خوب و قالب مناسب و فرم موردپسند مخاطبان و همچنین از ریم قابل قبولی برخوردار است که قطعاً از نظر گزار تهیه و زحمت زیادی کشیده می‌شود. برنامه «گل‌بوی‌بوق» نیز به دلیل داشتن ویژگی کاملاً منطقی و چاشنی ادبی، مورد توجه مخاطبان قرار گرفته است. البته لازم به یادآوری است که مبنای قضاوت در مورد برنامه‌های موفق، پرشوندگی آنها نبوده، بلکه بیشتر، دایمی بودن شنوندگان و عکس‌العمل آنها صورت پذیرش است. مورد علاقه به عنوان مهم‌ترین شاخص برنامه موفق منظور شده است. ممکن است برنامه به لحاظ داشتن موقعیت مناسب، پخش، حیطه فراگیر، تنوع مخاطب و مسائل دیگر، شنوندگان زیادی اعم از شنوندگان دائمی و تصادفی داشته باشد، ولی آنچه که مهم است دائمی بودن مخاطب و عکس‌العمل مخاطبان در خصوص

آنچه روز به روز از ضرورت مفساعفی برخوردار می‌شود، توسعه کیفی و ارتقای محتوایی برنامه‌هاست و در این زمینه هر تلاشی که صورت گیرد لازم و بایسته به نظر می‌رسد. ما قصد داریم به برداشتن گام‌های جدی برای برگزاری دوره‌های آموزشی از طریق جابگاه سازمانی و نیز گسترش اقدامات نظارت محتوایی به این مهم دست پیدا کنیم.

آقای احمد شیدنبدل، مدیر واحد پرسون‌مسرزی تبریز، می‌گوید: «ما واحد پرسون‌مرزی مرکز آذربایجان شرقی با ۷۵ ساعت تولید و ۶ ساعت پخش در روز به فعالیت می‌پردازد. این رادیو با بهره‌گیری از فعالیت ۲۰ نفر از همکاران مرکز برای مردم جمهوری آذربایجان و جمهوری خودمختار نخجوان پسا گویش آذری، برنامه پخش می‌کند.

رادیو آذری در مورخه ۶۹۷۱۶ با یک ساعت برنامه در روز شروع به کار کرد و موفقیت‌های زیادی نیز کسب نمود.

مردم مسلمان و عمدتاً شیعه جمهوری آذربایجان و خودمختار نخجوان با استفاده از این رادیو به غنی‌سازی اطلاعات معارفی و عمومی خود می‌پردازند و از طریق نامه و تلفن با این رادیو در تماس‌اند.

رادیوس آذری پسا پخش برنامه‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، معارفی، اخبار و تفسیر غیر تلاش می‌کند تا بخشی از نیازهای مخاطبان خود را برطرف کند؛ مثلاً علاوه بر سخنرانی و تفسیر خبری می‌توان از برنامه‌های خانواده‌ها، شالاه، معارف، صحیفه نور، مجله علمی، دیدار ادبی، دیدار با فرزندان، آموزش زبان فارسی و پخش پاسخ به نامه‌ها هم بپردازد. رادیو آذری در ایام ماه مبارک رمضان در اوقات سخن نیز ویژه برنامه‌های سحرری برای مخاطبان آذری تهیه و پخش می‌کند. واحد پرسون‌مرزی مرکز آذربایجان شرقی قبلاً نیز به زبان‌های ترکی استانبولی و ازمنی برنامه‌هایی را تولید و پخش کرده است.

می‌گرفت. با تشکیل گروه نمایش در نیمه دوم سال ۷۷ حدوداً دو سال و نیم است که فعالیت‌های نمایشی او تولید صدا به صورت روئین و متمرکز انجام می‌شود. به طوری که تقریباً دوواژه نزدیک به نهمصحت‌کار نمایش صورت می‌گیرد که حدوداً ۲۶۵ برنامه به زبان ترکی و ۱۳۵ این تولیدات به زبان فارسی است.

آقای عبداله‌زاده در مورد چگونگی ارتقای کسی و کیفی وضعیت تولیدات رادیویی و طرح‌ها و برنامه‌های مرکز تبریز گفت:

«جهت دلایل متعددی از جمله محدودیت‌های مالی و امکانات فنی، اخیراً تعهدات تولید برنامه‌هایی صدا در مراکز، نه تنها افزایش نداشته بلکه عمداً کاهش داده شده است که یکی از دلایل عمده آن محدودیت بودجه برنامه‌سازی صدادر مراکز بوده است. بدین‌جهت که ما هم به تبع تفکیک سازمانی خود نه به فکر توسعه کمی برنامه هستیم و نه آن را در شرایط فعلی که (با وجود مشکلات بودجه‌ای و امکانات) اصلاح می‌دانیم، اما

در جشنواره‌های برگزار شده عوامل دوم یعنی بروز قابلیت‌ها بیشتر از در عامل دیگر ایفای نقش کرده است. به طوری که در موارد زیادی، شاهد بوده‌ام که بعضی از مراکز با وجود برخورداری از امکانات فنی خوب و نیروی انسانی قابل‌توانسته و با بهتر است بگویم نخواستند در مرصه رقابت، حضور چشمگیری داشته باشند؛ به عبارتی دیگر، انگیزه‌ای برای این کار نداشته است. برخلاف آن، بعضی از مراکز کوچک با وجود نیروهای کم‌تجربه ولی پرانگیزه توانسته است تعداد چشمگیری از مقام‌ها را بخود اختصاص دهد. مع الوصف باید گفت تولید صدای تبریز نیز در سال‌های اخیر جزو مراکز کم‌توفیق در گزاهای جشنواره‌ای بوده است. هرچند که موفقیت‌هایی نیز در خصوص نمایش داشته است.

آقای مجید عبداله‌زاده همچنین در خصوص فعالیت واحد نمایش رادیو تبریز گفت: «کار نمایش رادیویی در سال‌های اخیر با کندی و به صورت متفرقه انجام

